

Вікторія Сідляр

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Володимир Луців

студент гр. ФМСм-11,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

НЕОБХІДНІСТЬ ОПТИМІЗАЦІЇ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ АСОЦІЙОВАНОГО ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В ЄС

В українському митному законодавстві поява поняття «митні формальності» зумовлена процесом адаптації та гармонізації національного законодавства до загальноєвропейських норм та стандартів.

Відповідно до Митного кодексу України «митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і митними органами, а також автоматизованою системою митного оформлення з метою дотримання вимог законодавства України з питань митної справи» [1]. У Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур поняття «митні формальності» визначені ідентично, а саме: «...сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами й митною службою з метою дотримання вимог митного законодавства» [2].

Необхідність адаптації митної сфери до вимог ЄС продиктована Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, яка у повному обсязі набула чинності у 2017 р. після тривалого процесу ратифікації. Крім того, треба урахувати, що у 2022 році Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС, що актуалізує реалізацію, взятих нашою державою зобов'язань, передбачених угодою про асоціацію.

Зокрема, складовою вищезгаданої Угоди є розділ, що стосується митних питань та питань сприяння торгівлі між Україною та ЄС. Серед інших домовленостей щодо наближення законодавства та процедур у митній сфері, а також митного співробітництва, є наступні [3]:

– торговельне та митне законодавство повинні мати стійкий і всеохоплюючий характер, а їх положення й процедури мають бути пропорційними, прозорими, передбачуваними, недискримінаційними, об'єктивними, уніфікованими та ефективними;

– методи роботи повинні бути удосконалені, а також забезпечувати недискримінацію, прозорість, ефективність, цілісність й звітність операцій;

– мають бути усунені вимоги щодо обов'язкового залучення митних брокерів та обов'язкового проведення переддівантажувальної інспекції або інспекції на місці призначення;

– необхідно виключити будь-які вимоги щодо обов'язкового залучення митних брокерів у співпрацю митних органів та суб'єктів господарювання та вимоги щодо обов'язковості перевірки товарів перед відвантаженням або перевірки на місці призначення;

– щодо транзиту має бути здійснена поступова взаємодія транзитних митних систем, а також забезпечено співробітництво та координацію зацікавлених органів та агентств для підтримки транзитних перевезень та сприяння транскордонному співробітництву;

– співробітництво, зокрема обмін інформацією, спільні ініціативи та співпраця щодо автоматизації митних та інших торговельних процедур, повинні сприяти торгівлі, зберігаючи при цьому баланс між спрощенням і підтримкою торгівлі з одного боку, та ефективним контролем і забезпеченням безпеки з іншого.

Очевидно, що у контексті асоційованого членства України в Європейському Союзі виникає необхідність оптимізації митних формальностей з метою забезпечення ефективного та швидкого перетину товарів через митний кордон. Оптимізація митних формальностей включає спрощення та автоматизацію процедур, зниження бюрократичних перешкод та створення сприятливих умов для підприємництва шляхом скорочення часу, необхідного для здійснення митного контролю. Забезпечення оптимізації митних формальностей сприятиме зростанню зовнішньої торгівлі України з країнами-членами Європейського Союзу шляхом збільшення обсягів експорту та імпорту товарів. Ефективна оптимізація митних формальностей також сприятиме зниженню корупційних ризиків та недопущенню неправомірної діяльності під час митного контролю, що сприятиме покращенню бізнес-клімату в Україні. Впровадження оптимізованих митних формальностей є важливим кроком для адаптації України до стандартів та норм Європейського Союзу, що сприятиме глибокій інтеграції країни в європейський економічний простір та розвитку торговельних відносин.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>
2. Про спрощення і гармонізацію митних процедур: Міжнародна конвенція від 18.05.1973 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text